

Ot Azéj! Sänger på jiddisch אָט אַזײַ!

1. A mol iz gevén a máise	2:32	11. Díre-gelt	1:48
<i>En gammal folksång</i>		<i>Folksång</i>	
2. Ich hob mamelóshn farlórn	3:05	12. Main rúeplats	3:06
<i>Nyskriven sång av Peter David</i>		<i>av Morris Rosenfeld</i>	
3. Ví amól iz gevén	2:34	13. A brívele der mámen	3:28
<i>Nyskriven sång av Jane Tovman</i>		<i>En av de mest älskade sångerna vid tiden för emigrationen till Amerika</i>	
4. Papirósn	3:31	14. Móishele main fraind	4:06
<i>Slavisk melodi som med text av Herman Jablokoff, anpassad till judarnas prekära situation, hördes i radio över hela Europa och USA under andra världskriget.</i>		<i>av Mordechai Gebirtig</i>	
5. Di sapózhkelach	3:26	15. Áchtsik er, un zíbetsik zi	1:45
<i>Folksång</i>		<i>av M.M. Warshawsky</i>	
6. Réizele	2:32	16. Zol zain shólem	2:39
<i>av Mordechai Gebirtig</i>		<i>Nyskriven sång av Anders Bergin</i>	
7. Góldene líchtlach	3:38	17. Vu voint líbe?	2:35
<i>Rysk folkvisa</i>		<i>Nyskriven sång av Mánja Waltman</i>	
8. Lómir zich íberbetn	1:43	18. Shtil, di nacht iz óísgeshternt	3:27
<i>Folksång</i>		<i>Skrevs av Hirsh Glik (1922-1944) efter ett partisanangrepp på en tysk lastbilskonvoj</i>	
9. Chosn-kále mazl tov	1:45	19. Zog nit keinmol	2:00
<i>Folksång</i>		<i>Judisk partisansång från andra världskriget</i>	
10. Ítsik hot chásene gehát	2:51		total 53'03
<i>Folksång</i>			

Transkribering och översättning: Lennart Kerbel
 Judiska Församlingens Kulturkommitté och Warburgs Donationsfond Inspelning: Michael Neumann
 har bidragit till att denna CD har kommit ut. Vi tackar för detta. Redigering: Peter David
Illustrationer: Mánja Waltman

GASON GASON CD 702 <http://gason.just.nu> distr. cda +46 8 442 11 33

Ot Azéj! Sänger på jiddisch

אָט אַזײַ!

Sänger från en svunnen tid... och idag

Megilla-Förlaget gav år 1999 ut "Sånger på jiddisch" med ett sextiotal sånger. Det rör sig om en bukett av de mest älskade visorna ur den judiska sångskatten utanför Israel: vaggssånger, kärlekssånger, arbetarsånger, sånger om de svåra umbärandena under kriget. De flesta av dem skapades i Östeuropa, men i sångboken finns även några nyskrivna sånger.

Det är med stor glädje som vi nu kan återge några av sångerna på en CD. De speglar olika skeden i en människas liv: kärleken i alla dess former, bröllop, vardagsslit. Vi har också tagit med ett par sånger om Förintelsen.

Vi har försökt göra dokumentärt färgade sångversioner, som om de vore inspelade för många år sedan, eller hörs genom en gammal AGA-radio, eftersom sångerna har så gamla traditioner. Därför är ljudet medvetet inspelat litet patinerat.

Sång:

Anders Bergin
Renata Biterman
Basia Frydman
Katarina Hellgren
Anne Kalmering
Ester Katz
Bert Kolker
Allan Scharf
Jane Tovman
Månja Waltman

Musiker:

Anders Bergin, *piano, arrangemang*
Norbert Bango, *kontrabas*
Anna Braun, *piano 10*
Rimma Gotskosik, *violin*
Katarina Hellgren, *gitarr 1, 12*
Christer Langborn, *gitarr 2, 11*
Miriam Oldenburg, *dragspel*
Mirek Wojcik, *klarinet*

Transkribering och översättning:
Lennart Kerbel
Inspelning: Michael Neumann
Redigering: Peter David
Illustration: Månja Waltman

1. A mól iz gevén a máise
(folkvisa)

אין סתם איז געווען אַ מעשה

Amól iz gevén a máise,
di máise iz görnit fréilech,
di máise heibt zich ónet
mit a jidishn méilech.

Liülinke, main féigele,
liülinke, main kind.
Ch hob óngevorn azá libe,
vei iz mir un vind!

Det var en gång en saga
Sång: Anne Kalmering

Det var en gång en saga,
sagan är inte glad,
sagan begynner
med en judisk kung.

Liülinke, min lilla fågel,
liülinke, mitt barn.
Jag förlorade en sådan kärlek,
ve mig!

Der méilech hot gehát a málke,
di málke hot gehát a váingortn,
der váingortn hot gehát a boim,
liülinke, main kind.

Der boim hot gehát a tsvaig,
der tsvaig hot gehát a néstale,
in néstale iz gevén a féigele,
liülinke, main kind.

Der méilech iz ópgeshtorbn,
di málke iz gevórn fardórbn,
der tsvaig iz ópgebrochn,
dos féigele fun nest antlófn.

Kungen hade en drottning,
drottningen hade en vingård,
vingården hade ett träd,
liülinke, mitt barn.

Trädet hade en gren,
grenen hade ett fågelbo,
i boet fanns en fågel,
liülinke, mitt barn.

Kungen dog,
drottningen var tröstlös,
grenen bröts av,
den lilla fågeln flög bort.

2. Ich hob mamelóshn farlórn
(Peter David)

Jag har förlorat mitt modersmål
Sång: Katarina Hellgren

איך האב מאמע-לאשן פארלירן

Någonstans bland nedbrunna byar
steg en sång upp mot torrgråna skyar.
Och jag hör hur sången förnyar
sina ord, och tonerna lever.

Ich hob mamelóshn farlórn
vi a bild on farbn getsírt.
Jo, ich hob mamelóshn farlórn
ober di líder di zing ich mit glik!

Ja, den sjöngs i lyckliga gränder
utav dem, de som var mina fränder.
Deras aska tog den till länder,
utan ord, men tonerna lever.

Ich hob mamelóshn farlórn...

Vad finns kvar, vad finns det att sjunga,
nu för oss, vi som kallar oss unga?
Varje sång som lockar min tunga
skapar ord, där tonerna lever!

Ich hob mamelóshn farlórn...

3. Vi amól iz geven (Jane Tovman)

Méidele, méidele,
zing mir a lídele,
un lómir tantsn,
vi amól iz geven.

Méidele, méidele,
gib mir a klíngel
un lómir reidn,
vi amól iz geven.

Méidele, méidele,
shraib mir a brivele
un lómir trachtn,
vi a mol iz geven.

Som det var en gång
Sång: Jane Tovman

Flicka lilla,
sjung för mig
och låt oss dansa,
som det var en gång.

Flicka lilla,
ring till mig
och låt oss prata,
hur det var en gång.

Flicka lilla,
skriv ett brev till mig
och låt oss minnas,
hur det var en gång.

ווי אסמאל איז געווען

Méidele, méidele,
vu bistu féigele?
Ich vil dir gleitn
vi a mol iz geven.

Méidele, méidele,
ver helft a féigele?
Dos kumt nit vider,
vi a mol iz geven.

Méidele, méidele,
dain chólem, méidele,
iz shoin fargangen,
vi a mol iz geven.

Flicka lilla,
var är du lilla fågel.
Jag vill dig smeka
som det var en gång.

Men flicka lilla,
vem hjälper en liten fågel?
Allt är förbi,
allt som var en gång.

Flicka lilla,
din dröm, flicka lilla,
är redan borta,
så som det var en gång.

Er hot gehát a shvésterl, a kind fun der natúr,
mit im tsuzámen zich geshlépht hot zi a gantsn jor,
mit ir geven iz im fil gringer,
láichter iz geven der hinger
ven er fleg a kuck ton nor oif ir.
Mit a mol iz zi gevórn shvach un zéier krank.
Oif máine hent iz zi geshtórbn oif a gásnbank.
Un ven ich hob zi farlóirn,
hob ich áes óngevoirn.
Zol der toit shoin kúmen oich tsu mir.

Han hade en syster, ett underbart barn.
Tillsammans med honom släpade hon sig runt ett helt år.
Med henne var livet mycket lättare,
hungern var lättare att stå ut med
när han såg henne.
Men plötsligt blev hon svag och mycket sjuk
Hon dog i mina armar på en bank på gatan.
När jag förlorade henne,
förlorade jag allt.
Låt döden också komma till mig.

4. Papirosn יאבֿלֿקֿאָפּ (H. Jablokoff)

A kálte nacht, a népldike, fintster úmetum,
shteit a jíngele fartróiert un kukt zich arúm.
Fun regn shilst im nor a vant,
a kóshikl halt er in hant,
un záine oign betn jedn shtum:
- Ich hob shoin nit kein kójech
mer arumtsugein in gas,
húngerik un óperisn, fun dem regn nas.
Ich shlep arúm zich fun bagínen,
kéliner git nit tsu fardínen,
un zei lachn, machn fun mir shpas.

Kupítie, koift zhe, koift zhe papirosn,
trúkene fun regn nit fargósn.
Koift zhe, bilik benemónes,
koift un hot oif mir rachmónes,
rátevet fun húnger mich atsind.
Kupítie, koift zhe shvébelech antikn,
dermit vet ir a jósem! derkvíkn.
Umzist main shráien un main loifn,
kéiner vil bai mir nit koifn -
óisgein vél ich muzn vi a hunt.

Cigaretter Sång: Renata Biterman, Estera Katz

En kall och dimmig natt, mörker överallt.
En sorgsen liten gosse ser sig om.
Hans enda skydd mot regnet är en mur.
I handen håller han en liten korg
och hans ögon ber en stilla bön:
Jag orkar inte längre gå runt gatorna,
gå runt på gatorna,
hungrig och trasig, våt av regnet.
Jag har slitit från första början,
ingen unnar mig mitt uppehälle,
och de flinar och gör nurr av mig.

Köp, snälla, köp cigaretter!
Torra, inte våta av regnet.
Köp, snälla, de är så billiga.
Var barmhärtig och köp,
Så räddar ni mig från hunger.
Köp, snälla, köp prima tändstickor,
så räddar ni en föräldralös.
Förgäves springer jag runt och ropar,
men ingen vill köpa av mig.
Som en hund kommer jag att dö.

5. Di sapózhkelach (folkvisa)

Farkóifn di sapózhkelach
un forn oif di dróshkelach,
abí mit dir in éiném tsu zain.
Ich on dir un du on mir
vi a klámke on a tir,
kétsele, féigele main.

Oí forn oif di vagzálechlach
un farkóifn frémde sháilkklach
abí mit dir in éiném tsu zain.
Ich on dir du on mir
vi a klámke on a tir,
kétsele, féigele main.

Tara rarám...

Oí shlofn on a kishele
un esn on a tishete
abí mit dir in éiném tsu zain.
Ich on dir du on mir
vi a klámke on a tir,
kétsele, féigele main.

Oí forn oif di vagzálechlach
un vashn frémde pólechklach
abí mit dir in éiném tsu zain.
Ich on dir du on mir
vi a klámke on a tir,
kétsele, féigele main.

Stóvlarna יִבְלֵי Sång: Anne Kalmering

Sálja stóvlar
och áka omkring i vag
bara fór att vara tillsammans med dig.
Jag utan dig och du utan mig
som ett handtag utan dörr,
min kattunge, fågelunge.

O, fara till stationerna
och sálja andras halsdukur
bara fór att vara tillsammans med dig.
Jag utan dig, du utan mig
som ett handtag utan dörr,
min kattunge, fågelunge.

Tara rarám...

O, sova utan kudde
och áta utan bord
bara fór att vara tillsammans med dig.
Jag utan dig, du utan mig
som ett handtag utan dörr,
min kattunge, fågelunge.

O, fara till stationerna
och tvátta andras golv
bara fór att vara tillsammans med dig.
Jag utan dig, du utan mig
som ett handtag utan dörr,
min kattunge, fågelunge.

6. Réizele
(Mordechai Gebirtig) **רייזעלע**

Shteit zich dort in gésele
shil farträcht a háizele.
Drinen oifn böidem-shtibl
voint main táier Réizele.
Jedn ovnt farn haizl
drei ich zich arám,
ch`gib a faif, un ruf ois: Reizl,
kum, kum, kum!
Efnt zich a féntsterl,
vacht oif s`alte háizele
un bald klingt in shtiln gesl
a zis kol, s`redt Réizele:
Noch a váile vart, main líber,
bald vel ich zain frai,
gei zich noch a por mol íber:
Eins, tsvei, drai!
- Ch`vil dich betn, Dovidl,
zolst aróif nicht faifn mer!
- Herst, er faifit shoin - zogt di máme,
zi iz frum, s`fardrist zi zeíer.
Faifn zogt zi, iz nisht jidish,
s`past nor bloiz far "zei".
Gib a tseichn prost oif jidish:
Eins, tsvei, drai!

Reizele
Sång: Bert Kolker

I den stilla gränden
står ett líet drömskt hus.
I dess vindsvåning
bor min kára Reizele.
Framför huset varje kváll
dríver jag omkring.
Jag visslar och ropar: Reizl,
kom, kom, kom!
Ett fönster öppnas,
huset vaknar till liv
och snart klingar i den stilla gränden
en ljuv röst, Reizeles.
Vanta lite, min álskling,
snart ár jag ledig,
gå ett varv till,
ett, två, tre!
David, jag vill be dig
att inte vissla upp till oss mer.
Hör du, han visslar redan, säger mamma.
Hon ár from, hon blir förargad.
Vissla, säger hon, ár inte judiskt,
det passar bara för "dem".
Ge bara ett enkelt tecken på jiddisch,
ett, två, tre!

- Ch`vel fun haint nisht faifn mer,
d`roif gib ich a shvúele.
Dir tsulib vel ich afile
vern frum, main tsnúele.
Ch`vel zain, ven du vilst nor, Réizl,
vi dain máme frum,
jedn shábes gein in klaizl:
Kum, kum, kum!
Gei ich mir a frélecher,
zing un knak mir niselech.
Her ich oif di tréplech loifn
ire dróbne fiselech.
Vider shteit farträcht dos haizl,
s`gesl vider shtum.
Kum tsu mir in cholem, Reizl:
Kum, kum, kum!

Från idag ska jag inte vissla mer,
jag ger mitt ord på det.
För din skull skall jag
bli from, min fromma flicka.
Om du vill, Reizl, så blir jag
from som din mamma,
och går i synagogan varje sabbat.
kom, kom, kom!
Jag går glad omkring,
sjunger och knacker nötter.
Så hör jag i trappan
hennes söta fötter.
Áter ligger huset glömskt,
gatan áter tyst.
Kom till mig i drömmen, Reizl:
Kom, kom, kom!

7. Góldene lichtlach
(folkvisa) **גאָלדענע ליכטלעך**

Bai dem grinem taichl dort shteit an álter boim.
Gei ich mir arum dort, shpatsírn mit main troim.
Kumt der vint mir antkégn, un faifit di gantse tsait.
Finklen góldene lichtlach, ver veist vos dos badáit.

Váite góldene lichtlach ir shaint far mir mit pracht.
Váite góldene lichtlach, tsi váist ir vos ich tracht?
Ir hot mir tsugezogt glikn, ir hot mich óppenar.
Váite góldene lichtlach, ich hob umzist gevárt.

Lacht tsu mir a bócher mit shvártse oign tsvei.
Záine shéine oign, a kishef ligt in zei.
Kumt er mir nisht antkégn, vert mir áles shvarts.
Zei ich im dort balm taichl, klapt shtárker mir
dos harts.

Zits ich mir baim taichl un vart a gántse nacht.
Er iz nisht gekúmen, er hot mich ósgelacht.
Éfsher hob ich dem bócher kéinmol dort nisht gezén.
Éfsher iz dos a chólem balm taichl dort gevén.

8. Lómir zich íberbetn
(folkvisa) **Låt oss försonas**
Sång: Anne Kalmering

Lómir zich íberbetn, íberbetn,
shtel dem samovár,
shtel dem samovár.
Lómir zich íberbetn,
from som din mamma,
och går i synagogan varje sabbat.
kom, kom, kom!

Lómir zich íberbetn, íberbetn,
koif a por maránts, n,
koif a por maránts.
Lómir zich íberbetn,
lómir géien tantsn.
Lómir zich íberbetn,
lómir géien tantsn.

Låt oss försonas, försonas,
sätt på samovaren,
sätt på samovaren.
Låt oss försonas,
var inte dum na.
Låt oss försonas,
var inte dum nu.

Låt oss försonas, försonas,
kóp ett par apelsiner,
kóp ett par apelsiner.
Låt oss försonas,
låt oss gå ut och dansa.
Låt oss försonas,
låt oss gå ut och dansa.

Gyllene ljus
Sång: Basia Frydman

Vid den gröna floden står ett gammalt träd.
Jag går omkring med min dröm.
Vinden kommer mot mig, och viner hela tiden,
gyllne ljus blinkar, vem vet vad detta ár.

Gyllne ljus i fjárran, ni skíner för mig.
Gyllne ljus i fjárran, vet ni vad jag táncer?
Ni lovade mig lycka, ni lurade mig.
Gyllne ljus i fjárran, jag vántade förgáves.

En pojke med svarta ógon skratrar mot mig.
Hans vackra ógon förtrollade mig.
Om han ej kommer, blir allt svart för mig.
Ser jag honom vid floden, klappar mitt
hártat starkare.

Jag sitter vid floden och vántar hela natten.
Han kom inte, han skrattrade ut mig.
Kanske ság jag aldrig pojken.
Kanske var det en dröm vid floden.

לָאָמִיר זיך אײַבערבעטן

Lómir zich íberbetn, íberbetn, Låt oss försonas, försonas.
lómir nit zain ví gójim, lát oss inte vara som gójim.
lómir nit zain ví gójim. lát oss inte vara som gójim.
Lómir zich íberbetn, Låt oss försonas,
lómir shraibn tnójim. lát oss förlova oss.
Lómir zich íberbetn, Låt oss försonas,
lómir shraibn tnójim. lát oss förlova oss.

(*gójim icke-judar)

9. Chosn-kále mazl tov
(folkvisa)

חתן-כלה וזיל טוב

Oi oi oi chosn-kále mazl tov,
Oi oi klezmórim, shpilt a fréilachs oif!
Oi oi oi chosn-kále mazl tov
Oi oi oi chosn-kále mazl tov!

Oi oi oi chosn-kále mazl tov,
Oi oi klezmórim, shpilt a fréilachs oif!
Oi oi oi chosn-kále mazl tov
Oi oi oi chosn-kále mazl tov!

Oi oi oi fréilach, fréilach, únder kále,
Freit zich, freit zich machetonim ále!
Oi main kos aróisgegebn,
Oi chosn-kále mazl tov!

Oi oi oi fréilach, fréilach, chosn-kále,
Freit zich, freit zich machetonim ále!
Oi main kos aróisgegebn,
Oi chosn-kále mazl tov!

Oi oi oi chosn-kále mazl tov,
Oi oi klezmórim, shpilt a fréilachs oif!
Oi oi oi chosn-kále mazl tov
Oi oi oi chosn-kále mazl tov!

Grattis brudparet
Sång: Jane Tovman

Oj oj, oj brudparet ónskas lycka till!
Oj oj, spela spelmán en glad dans!
Oj oj oj brudparet ónskas lycka till!
Oj oj oj brudparet ónskas lycka till!

Oj oj, oj brudparet ónskas lycka till!
Oj oj, spela spelmán en glad dans!
Oj oj oj brudparet ónskas lycka till!
Oj oj oj brudparet ónskas lycka till!

Oj oj oj glatt och lustigt, brudpar!
Glad er, glad er, hela slakten!
Oj min bågare har jag tömt,
Oj brudparet ónskas lycka till!

Oj oj oj glatt och lustigt, brudpar!
Glad er, glad er, hela slakten!
Oj min bågare har jag tomt,
Oj brudparet ónskas lycka till!

Oj oj, oj brudparet ónskas lycka till!
Oj oj, spela spelmán en glad dans!
Oj oj oj brudparet ónskas lycka till!
Oj oj oj brudparet ónskas lycka till!

10. Itsik hot chásene gehát
(folkvisa)

Itsik har gift sig
Sång: Renata Biterman & Estera Katz

איטיק הוץ חושה געהאט

Oi, lómir zich tsekúshn,
di máme meg shoin visn,
Itsik hot shoin chásene gehát.
Oi, lómir zich tsekúshn,
di máme meg shoin visn,
Itsik hot shoin chásene gehát.

Låt oss kyssas,
mamma vet nog
att Itsik har gift sig.
Låt oss kyssas,
mamma vet nog
att Itsik har gift sig.

Itsik hot shoin chásene gehát!
Itsik hot shoin chásene gehát!
Itsik iz a chosn,
in tash nitó kein groshn,
Itsik hot shoin chásene gehát!
Itsik iz a chosn,
in tash nitó kein groshn,
Itsik hot shoin chásene gehát!

Itsik har redan gift sig!
Itsik har redan gift sig!
Itsik är en brudgum
utan ett öre på fickan,
Itsik, har redan gift sig!
Itsik är en brudgum
utan ett öre på fickan,
Itsik har redan gift sig!

Kein broit, kein fleish,
kein chále,
an óisgeveikte kále,
Itsik hot shoin chásene gehát!
Kein broit, kein fleish,
kein chále,
an óisgeveikte kále,
Itsik hot shoin chásene gehát!

Inget bröd, inget kött,
ingen chälle,
en uttorkad brud,
Itsik har redan gift sig!
Inget bröd, inget kött,
ingen chälle,
en uttorkad brud,
Itsik har redan gift sig!

Es hot im kéiner nit genóit,
er hot zich aléin gemácht
dem toit,
Itsik hot shoin chásene gehát!
Es hot im kéiner nit genóit,
er hot zich aléin gemácht
dem toit,
Itsik hot shoin chásene gehát!

Ingen tvingade honom,
han stórtade sig sjálv
i fördärvet!
Itsik har redan gift sig!
Ingen tvingade honom,
han stórtade sig sjálv
i fördärvet!
Itsik har redan gift sig!

(Chälle vitt bröd)

דירה-געלט

11. Dire-gelt
(folkvisa)

Pengar till hyran
Sång: Anne Kalmering

Dire-gelt oi-oi-oi!
Dire-gelt bózhe moi!
Dire-gelt gradavói,
dire-gelt muz men tsoln!

Hyrespengar oj-oi-oi!
Hyrespengar o, min Gud!
Hyrespengar och polis,
hyran máste man betala!

Kumt aráin der struzh,
nemt er aróp dos hill,
un az me tsolt kein dire-gelt,
hengt er aróis a kvittl.

In kommer portvakten,
lyfter på hatten,
om man ej betalar hyran,
skriver han ut vråkning.

Kumt aráin der balebós,
mit dem grobn shtekn,
un az me tsolt kein dire-gelt,
shltel er aróis di betn.

In kommer värden,
med sin tjocka kápp,
om man ej betalar hyran,
bár han ut sängarna.

Far vos zol ich tsoln dire-gelt,
az di kich iz tsebrochn?
Far vos zol ich tsoln dire-gelt,
ven ich hob nisht oif vos
tsu kochn?

Varför ska jag betala hyran,
när spisen är trasig?
Varför ska jag ge er hyran,
när jag inte har nåt
att laga mat på?

12. Main rüeplats (Morris Rosenfeld)

Nit zuch mich, vu di mirn grünen!
Gefinst mich dortn nit, main shats.
Vu lebns velkn bai mashinen,
dortn iz main rüe-plats,
dortn iz main rüe-plats.

Nit zuch mich, vu di feigl zingen!
Gefinst mich dortn nit, main shats.
A shkflar bin ich, vu keitin klingen,
dortn iz main rüe-plats,
dortn iz main rüe-plats.

Nit zuch mich, vu fontänen shpritsn!
Gefinst mich dortn nit, main shats.
Vu trem rinen, tséiner kritsn,
dortn iz main rüe-plats,
dortn iz main rüe-plats.

Un libstu mich mit värer libe,
to kum tsu mir, main güter shats.
Un häiter öif main harts dos tribe
un mach mir zis main rüe-plats,
un mach mir zis main rüe-plats.

Min vilostad Sång: Katarina Hellgren

Sök mig ej där myrten grönskar!
Du finner mig ej där, min skatt.
Där livet vissnar vid maskiner,
där är min vilostad,
där är min vilostad.

Sök mig ej där fåglar sjunger!
Du finner mig ej där, min skatt.
En slav jag är, där kedjor rasslar,
där är min vilostad,
där är min vilostad.

Sök mig ej vid vattenspelen!
Du finner mig ej där, min skatt.
Där tårar flödar, tänder gnisslar,
där är min vilostad,
där är min vilostad.

Och älskar du mig med sann kärlek,
så kom till mig, min goda skatt.
Och muntra upp mitt dystra hjärta,
och gör min vilostad söt,
och gör min vilostad söt.

סנין רועםלפץ

13. A brivele der mämen (S. Shmulewitz)

Main kind, main treist, du forst avék,
ze zai a zun a güter,
dich bet mit trem un mit shrek
dain träie libe müter.
Du forst, main kind,
main éintsik kind,
ariber väite jämen.
Nor for ahin nor frish un gezünt
un nit fargés dain mämen.
For gezünt un kum mit glik,
ze jede voch a brivl shik,
dain mämes harts, main kind, derkvik.

A brivele der mamen
zölstu nit farzämen,
shraib geshvind, libes kind,
shenk ir di nechöme.
Di mame vet dain brivele lezn
un zi vet genézn.
Heilst ir shmarts, ir biter harts,
derkvikst ir di neshöme.

14. Móishele main fraind (Mordechai Gebirtig)

Vos máchstu épes, Móishele?
Ch derkén dich noch on blik,
du bist gevén main cháverl
mit jorn fil tsurik.
Un oich in chéider hobn mir
gelérnt lang banánd.
Ót shtelt far mir der rébe noch,
der kántshik in zain hant.

Oi, vu nemt men tsurik di jorn,
jéne sheine tsait?
Oi, dos jünge shéine lebn
iz fun undz shoín vai.
Oi, vu nemt men tsurik di jorn,
Móishele, main fraind?
Oi, noch jénem beizn rebn
benkt dos harts noch haint.

Moishele, min vän מוֹשֵׁה לֵב פֶּרִיטוֹד Sång: Allan Scharf

Hur stár det till, Moishele?
Jag kände genast igen dig,
du var min vän
för många år sen.
Och också i chéider
gelérnt lang banánd.
An minns jag rebben
med rottingen i handen.

Å, hur får man tillbaka ären,
den där sköna tiden?
Å, ungdomslivet
är långt borta ifrån oss.
Å, hur får man tillbaka ären,
Moishele, min vän?
Å, den där elake rebben
långtar jag också efter.

Ett brev till mamma Sång: Renata Biterman, Estera Katz

Mitt barn, min tröst, du far din väg,
så var en god son,
dig ber med tårar och med skräck
din trogna kära moder.
Du far, mitt barn,
mitt enda barn,
över de vida vatten.
Far dit, kom fram i god hälsa
och glöm inte din mamma.
Far och kom välbehållen fram.
Skicka varje vecka ett brev,
lätta din mammas hjärta, mitt barn.

Ett brev till mamma
ska du inte försumma.
Skriv snart, kära barn,
skänk henne tröst.
Mamma ska läsa ditt brev
och ska bli tröstad.
Läk hennes smärta, hennes bittra hjärta,
ge hennes själ lättnad.

א בריוועלע דער מאמען

Hur stár det till, Berele,
Avremele, hur mår han?
Och Zalmele och Josele?
Jag har ofta tänkt på er,
drömt om er, barn,
gezén zich in der mit.
Gevórn alte jidelech -
vi shnel dos lebn filit.

Å, hur får man tillbaka ären...
Å, jag långtar tillbaka
till de svåra ungdomsåren.

(rebbe rabbin
chéider religiös småskola)

15. Ächtsik er, un zibetsik zi
(M.M. Warshawsky)

S'iz haint ákurat gevórn fuftsik jor,
vi zeí lebn zich in éinem dos álte por.
Zeí hobn zich geéllert, kukt aich tsi:
Ächtsik er un zibetsik zi.

Got hot zeí mit ósher und kóved baglíkt,
in lebn hobn zeí zich keín mol nit gekrígt.
Nor "Nótele" nor "Bóbele" rufn zeí zich tsi -
ächtsik er un zibetsik zi.

Der óilem hot genúmen tsu bíselech vain.
Dem zeídn mit der bóben in rod aráin.
Di múme iz gegángen anlkégn oif a kni -
ächtsik er un zibetsik zi.

Azóí hot men gehúliet a hálbe nacht.
"Bóbele" - zogt der zeíde - , "A gúte nacht,
shlóf mir gezúnt un dek zich tsi",
ächtsik er un zibetsik zi.

Di bóbe hot óngehoibn drémeln mit a mol,
ir chólem vel ich aich dertseíln an ándersh mol.
Lómír zeí beídn lozn tsu ri -
ächtsik er un zibetsik zi.

אכציק ער און זיבצטיק זי

Ätti han, och sjutti hon
Sång: Bert Kolker

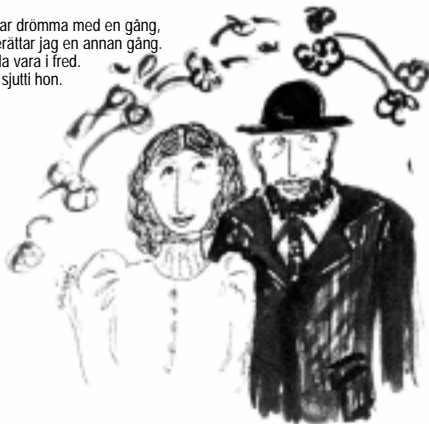
Ídag ár det exakt femlí á
som de levat íhop, det gamla paret.
De har áldrats, se pá dem:
Ätti han och sjutti hon.

Gud har gett dem rikedom och ára,
aldrig har de brákat med varandra,
utan "Nótele" och "Bóbele" láter det.
Ätti han och sjutti hon.

Publíken tog lite vin.
Farfar och farmór í dansen tráder in.
Moster kom emot pá ett kná.
Ätti han och sjutti hon.

Sá festade man halva natten,
"Mormor", säger morfar. "God natt!"
"Sov gott och ta tácket pá!"
Ätti han och sjutti hon.

Mormor börjar drómma med en gång,
drómmen berättar jag en annan gång.
Lát dem báda vara í fred.
Ätti han och sjutti hon.

16. Zol zain shólem in der gántser velt
(Anders Bergin)

Klézmer shpiln,
zol zain shólem
in der gántser velt.

Klézmer shpiln,
zol zain shólem
in der gántser velt.

Oi oi oi oi
in der gántser velt,
Oi oi oi oi
in der gántser velt.

Musikanter spelar,
må det bli fred
í hela världen.

Musikanter spelar,
må det bli fred
í hela världen.

Oj oj oj oj
í hela världen,
oj oj oj oj
í hela världen

Må det bli fred í hela världen
Sång: Anders Bergin

Nign zingen,
zol zain shólem
in der gántser velt.

Bronfn trinken,
zol zain shólem
in der gántser velt.

Oi oi oi oi
in der gántser velt,
Oi oi oi oi
in der gántser velt.

Sjunga en melodi,
må det bli fred
í hela världen

Dricka brännvin,
må det bli fred
í hela världen

Oj oj oj oj
í hela världen,
oj oj oj oj
í hela världen

17. Vu voint libe?
(Mánja Waltman)

Main harts, dain harts, nitó króivim,
éinzam, éinzam in der velt,
éinzam, éinzam in der velt.
Shólem, shólem,
frídn, kum bald tsu undz!
Shólem, shólem,
frídn, kum bald tsu undz!

Farvós, farvós, noch der krigstsait
muzn mir doch hobn a shrek?
muzn mir doch hobn a shrek?
Shólem, shólem,
gútskeit kum bald tsu undz!
Shólem, shólem,
gútskeit kum bald tsu undz!

Ver veis fun mir, ver brengt a briv?
Kénstu, kénstu zogn farvós?
Kénstu, kénstu zogn farvós?
Shólem, shólem,
libe, kum bald tsu undz!
Shólem, shólem,
libe, kum bald tsu undz!

Var bor kärleken?
Sång: Mánja Waltman

Mitt hjárta, ditt hjárta, ingen slákt,
ensam, ensam í världen
ensam, ensam í världen.
Fríd, fríd,
fríd, mátte den komma snart till oss!
Fríd, fríd,
fríd, mátte den komma snart till oss!

Varför, varför, efter kriget
måste vi kánna skräck?
måste vi kánna skräck?
Fríd, fríd,
godhet, mátte den komma snart till oss!
Fríd, fríd,
godhet, mátte den komma snart till oss!

Vem minns mig, vem kommer med brev?
Kan du, kan du säga varför?
Kan du, kan du säga varför?
Fríd, fríd,
kärlek, mátte den komma snart till oss!
Fríd, fríd,
kärlek, mátte den komma snart till oss!

ווא ווינט ליבע

18. Shtil, di nacht iz óisgeshternt
(Hirsch Glik)

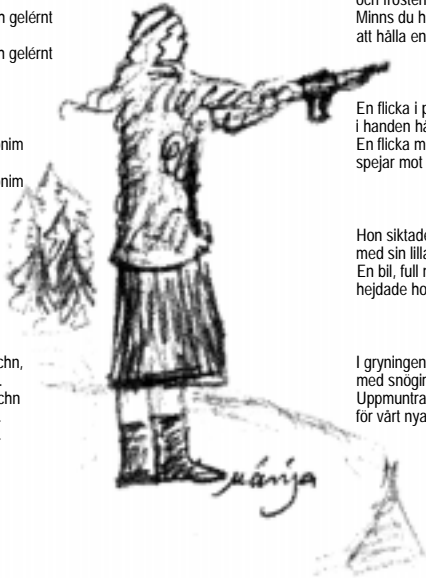
Shtil, di nacht iz óisgeshternt
un der frost er hot gebrént.
Tsi gedénkstú vi ich hob dich gelérnt
halt'n a shpáier in di hent?
Tsi gedénkstú vi ich hob dich gelérnt
halt'n a shpáier in di hent.

A moid, a peltsl un a béret,
un halt in hant fest a nagán.
A moid mit a sámetenem pónim
hit óp dem sóines karaván.
A moid mit a sámetenem pónim
hit óp dem sóines karaván.

Getsilt, geshósn un getrófn
hot ir kléininkér pistóil.
An óito, a fúlinkn mit vofn
farhált'n hot zi mit ein koil.
An óito, a fúlinkn mit vofn
farhált'n hot zi mit ein koil.

Far tóg, fun vald aróisgekrochn,
mit shnéi-gírlánden oif ir hor.
Gemütikt fun kléininkn nitsóchn
far undzer náiem, fráien dor.
far undzer náiem, fráien dor.

שטיל די נאכט

Stilla, natten full av stjärnor
Sång: Bert Kolker

Stilla, natten full av stjärnor
och frosten bränner.
Minns du hur jag lärde dig
att hålla en kulspruta i händerna?

En flicka i pälskappa och basker,
i handen håller hon en revolver.
En flicka med sammetsby
spejar mot fiendens karavan.

Hon siktade, sköt och träffade
med sin lilla pistol.
En bil, full med vapen,
hejdade hon med en kula.

I gryningen, kröp hon ut ur skogen
med snögirlander i sitt hår.
Uppmuntrad av den lilla segern
för vårt nya fria släkte.

זאָג ניט קיין מאָל

19. Zog nit keinmol
(Hirsch Glik, Dmitri Pokrass)

Zog nit kein mol az du geist dem letstn veg,
chotsh himlen blåiene farshtéln blóie teg.
Kúmen vet noch undzer óisgebenkte sho,
s'vet a poik ton undzer trot - mir záinen do!
Kúmen vet noch undzer óisgebenkte sho,
s'vet a poik ton undzer trot - mir záinen do!

Fun grínem pálménland biz vains land fun shnei,
mir kúmen ón mit undzer pain, mit undzer vei.
Un vu gefáln s'iz a shprits fun undzer blut,
shprotsn vet dort undzer gvúre, undzer mut.
Un vu gefáln s'iz a shprits fun undzer blut,
shprotsn vet dort undzer gvúre, undzer mut.

Dos lid geshribn iz mit blut un nit mit blai,
s'iz nit kein lidl fun a foigl oif der frai.
Dos hot a folk tsvishn fáindike vent
dos lid gezungen mit nagánes in di hent!
Dos hot a folk tsvishn fáindike vent
dos lid gezungen mit nagánes in di hent!

To zog nit kein mol az du geist dem letstn veg,
chotsh himlen blåiene farshtéln blóie teg.
Kúmen vet noch undzer óisgebenkte sho,
s'vet a poik ton undzer trot - mir záinen do!
Kúmen vet noch undzer óisgebenkte sho,
s'vet a poik ton undzer trot - mir záinen do!

Säg aldrig
Sång: Basia Frydman

Säg aldrig allt du går den sista vägen
fast blytyngd himmel skymmer blåa dagar.
Den timme vi längtar efter ska komma.
Jorden ska skälva under våra steg.
Den timme vi längtar efter ska komma.
Jorden ska skälva under våra steg.

Från gröna palmers land till snöhöljt land
kommer vi med vår pina och vårt betryck.
Där en droppe fallit av vårt blod,
ska vårt hjältemod spira.
Där en droppe fallit av vårt blod,
ska vårt hjältemod spira.

Vår sång är skriven med blod och ej med penna,
det är ej en visa om en fågel fri.
Den skrevs av ett folk mellan fallande väggar,
den sjöngs med revolver i händerna!
Den skrevs av ett folk mellan fallande väggar,
den sjöngs med pistolerna i händerna!

Så säg aldrig allt du går den sista vägen,
fast blytyngd himmel skymmer blåa dagar.
Den timme vi längtar efter ska komma.
Jorden ska skälva under våra steg.
Den timme vi längtar efter ska komma.
Jorden ska skälva under våra steg.